

Učiteljski tovariš

Stanovsko politiško glasilo J. U. U. — sekcije za di P.n. Licejska knjižnica Ljubljani
 Mesečna priloga »Prosvefa« Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/L. Rokopisov in vrnitev: Ljubljana, Strossmajerjeva ulica 4/trtek. Naročnina letno 60 Din za inosejstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, dveek poseoe. 17.197. Telefon 3112

Odkrita beseda članstvu

Dragi tovariši! Na praznik je bila pri meni učiteljica A. iz B. Rekla mi je, da je prosila za razpisana mesta v C., D. in E., kjer so ti kraji v obližju njenega doma, pa nima nikakih zvez in priporočil. Svetoval sem ji, naj se obrne na Tebe, kot predsednika organizacije, mogoče ji lahko pomagaš.

Včeraj sem govoril z g. F. iz G., pa mi je obljubil, da bo šel na bansko upravo in jo bo priporočil. Vem, da je vse to proti principom naše organizacije, pa kaj hočeš, ko delajo vsi tako. V našem srezu so lepa učiteljska mesta (večinoma ob železnici); izpraznjena so, pa ti preko noči pride učiteljica, s par službenimi leti — ko bi se v primeru razpisa potegovalo na desetine starih učnih oseb za isto mesto.

Taki primeri uče človeka trkati in pritiskati kljuge, če noče ostati zadnji. Res so čudna pota za našo nastavitvev in premestitev! Večkrat sem že vprašal, kako je z mesti v Ljubljani ali neposredni okolici radi šolanja otrok, in se mi je reklo: izključeno, vse je prezasedeno. Pred par dnevi pa čitam imenovanje v Ljubljano k prosvetni upravi in dve zelo mladi samski učiteljici sta zasedli dve mesti v neposredni bližini Ljubljane. Neki učitelj mi je pred kratkim rekel: imam že mesto v Šiški, a samo čakam, da bo še eno mesto prazno in pojde še žena z menoj. Vprašal sem ga za recept, pa mi ga ni hotel izdati.

Tovariško pozdravlja

H. I.

Tako pismo, ki mu jih je še več sličnih na te in druge osebe, na gg. narodne poslance, na gg. senatorje in na razne korporacije, ki so tako »dobre«, da posredujejo za učiteljske službe.

Sekcija je v zadnjih letih dala ob razpisu edino pismeni predlog na bansko upravo za vse družinske očete in matere, ki imajo otroke za šolanje, za one, ki so iz zdravstvenih razlogov nujno potrebni premestitve ter za one, ki so bili v zadnjih letih proti svoji volji zaradi lajških vplivov premeščeni ter so sedaj prosili za kako razpisano mesto in so se potom sreskega društva obrnili do sekcije, da opozori na merodajnih mestih na tehtne razloge, ki se v uradnih prošnjah ne dajo tako izraziti. V druge namestitve se sekcija ne meša in neče, da bi organizacija postala »posredovalnica za službe« ter bi sama s tem demoralizirala učiteljstvo.

Če se članstvo zaradi tega obrača potem do drugih faktorjev, do gg. poslancev, do gg. senatorjev, do političnih in nacionalnih organizacij ter jim samo odpira vrata za vmešavanje v učiteljske namestitve in premestitve, se mora zavedati, da škoduje samo sebi ter samo ustvarja razmere, ki so v praksi pri učiteljskih nameščanjih in čez katere se pritožuje. V kolikor bolj ti krogi potem podpirajo prodnje, mesto da bi navajali učiteljstvo na redni uradni postopek in prepustili odločbo edino prosvetni upravi, toliko bolj demoralizirajo učiteljstvo.

Službene in stanovske moralne osnove učiteljstva trpe največ ob vsakoletnih razpisih in oddaji službenih mest in kadar se vrše kake volitve. Ob teh prilikah utrpí vedno učiteljstvo in šola neko škodo, ki jo je potreba potem popravljati, a se v svoji notranjosti povsem popravi ne da.

Veliko krivde vsemu je nedovoljen predpis glede postopanja pri namestitvah in ob izpraznjenju posameznih službenih mest ter v pomanjkanju izvajanja načelne prosvetne personalne politike. Na tem trpimo in bolehamo, ker osebni razlogi in osebni vplivi izpodrivajo in uničujejo načela.

Članstvu moramo razjasniti zmotno nazoranje, da organizacija sodeluje v katerikoli komisiji za nameščanja ali, da prosvetna uprava vpraša organizacijo za mišljenje ob namestitvah. V sedanjih razmerah je čisto prav, da se to ne godi in da organizacija ne nosi tudi nobene odgovornosti glede namestitev. Ona mora imeti proste roke in ne sme biti soudeležena, da tem lažje nastopi in opozori merodajne faktorje, kadar se zaradi napačnih informacij in vplivov s strani lajških faktorjev izvrši kako pogrešno nameščenje in premeščanje.

Naše stremljenje mora iti za tem, da bo strokovno, šolsko delo učiteljstva zopet dobilo svojo vrednost tudi pri namestitvah ter da se odpravijo lajški vplivi, ki kršijo ob vsakem primeru zdrave osnove personalne prosvetne politike. Pri namestitvah in premestitvah učiteljstva naj ima opravka samo prosvetna uprava, katere dolžnost naj bo, strogo varovati zakonito in pravično postopanje.

Edino to mora biti želja in stremljenje učiteljstva. Zato ne sme članstvo padati iz ravnovesja ob oddaji službenih mest in ne sme samo kršiti temeljnih principov, na katerih bazira pravično nameščenje.

Četudi gre v gornjem konkretnem primeru za skromno službico, za službeno mesto, ki ni posebnost, in je tovarišica upravičena do enega zaprosenih mest, se organizacija ne more spuščati v posredovanje za take primere namestitev, ako članstvo želi — da se ne prične s tem razkroj v lastnih vrstah. V teh primerih moramo računati na uvidevnost in razsodnost članstva ter moramo odkrito povedati, da je v zmoti vsak član, ki misli, da je naloga organizacije pridobiti članstvu boljša službena mesta preko vsakih načel.

Naloga organizacije je vse višja. Boriti se mora za skupne interese, katerim morajo pojedinci često celo podvreči osebne interese in se jim celo odreči.

Naša borba pri nameščanjih mora iti preko sedanjih primerov namestitev, ki vzbujajo hudo kri, iti mora v smeri izvojevanja nove zakonite podlage za nameščanja, ki nam bo dala garancije za pravičnejšo osnovo in pravičnejše postopanje pri namestitvah z edinih vidikov koristi šole, narodne prosvete in s tem interesov naroda in države.

Z vsemi razpoložljivimi sredstvi se moramo zavzeti na vseh merodajnih mestih vsi, da se izvede predlog Jugoslovenskega učiteljskega združenja glede izpremembe zakona o narodnih šolah.

Lajški krogi se niti ne zavedajo, koliko škode napravljajo s svojim vmešavanjem v učiteljska nameščanja in premeščanja, zato je dolžnost vsakega člana JUU, da to poudarja in utemeljuje ob vsaki priliki tudi v izvenstanovskih korporacijah ter skuša doseči, da se v dobrobit šole in učiteljskega stanu tudi lajški krogi izrečejo za preosnovo učiteljskih nameščanj in premeščanj. Dokler bo pa učiteljstvo samo celo angažiralo te kroge, da se vmešavajo v učiteljska nameščanja in premeščanja — smo pa na krivi poti.

Ivan Dimnik.

IV. učiteljski združno-gospodarski tečaj sijajno uspel

Kakor je že Učiteljski tovariš poročal, se je vršil od 3. do 22. t. m. IV. združno-gospodarski tečaj v Ljubljani v Trgovskem domu. Tečaj je redno obiskovalo 31 učiteljev iz raznih krajev dravske banovine ter so si tu pridobili mnogo strokovnega znanja na polju združništva in gospodarstva vobče.

Tečajniki so si izvolili za predsednika tov. Viljema Kusa, ki je o željah tečajnikov posredoval pri vodstvu. Da je pa tečaj res tako sijajno uspel, gre predvsem zahvala predsedniku sekcije tov. I. Dimniku, ki je uvidel, da so združno-gospodarski tečaji potreba učiteljstva tako, da se more vsak učitelj res praktično udeleževati, ki je tečaj dovršil. Vodstvo tečaja je bilo v izvezbanih rokah tovariša mestnega šolskega nadzornika R. Gruma, ki je strokovnjak in so mu tečajniki hvaležni. Tudi svoj predmet, združno knjižgovodstvo, ki je sam po sebi težak in lajku mnogokrat nerazumljiv predmet, nam je podal v taki obliki, da smo ga vsi, prav vsi dobro razumeli tako, da nam je ameriški journal ali vodstvo kake druge knjige malenkost. Njemu gre tudi zahvala, da smo si v popolnanskem času ogledali zanimivosti Ljubljane in okolice, obiskali smo najrazličnejše tovarne in zavode, kakor Kolinsko tovarno, Čemažarjevo litografijo, Pekatete, Učiteljsko tiskarno, Strojne tovarne in livarne, Ljub-

ljansko radio oddajno postajo v Domžalah, tovarno lepenke na Količevem ljubljanskega veletrgovca I. Bonača, klavnico, mestno plinaro in elektrarno, tobačno tovarno itd. Tudi drugi gospodje predavatelji so svojo nalogo izvršno izvršili in so nam podali živo sliko o zgodovini in ustroju zadrug, o vodstvu knjig v posojilnicah po rajfajznomem načinu, pa tudi trgovino in promet bomo odslej opazovali z drugim očesom. Kar se pa tiče menice, smo vsi tečajniki sklenili, da je le ta kača, ki ob nepazljivosti lahko uniči celo človekovo eksistenco. Vsled tega bo eliminirana tudi iz našega kmetskega življenja, ker je tu lepše in sigurnejše življenje brez takih papirjev. Tovariši so se za snov živo interesirali, posebno pa Vranc in Jurančič, ki sta imela na tečaju tudi predavanja in je bila ta debata najživahnejša.

V soboto smo napravili družabni večer, ki so se poleg predavateljev gg. Smodiša, Šifrarja in Koruze udeležili predstavniki sekcije predsednik g. Ivan Dimnik ter blagajnik in vodja tečaja g. Rado Grum. Tovariš Kus Viljem je otvoril družabni večer, pozdravil vse navzoče, se zahvalil sekciji za trud ter poudarjal naslednje: Združno-gospodarski tečaji so postali neka potreba današnjih časov, ker je nujno potrebno, da se učitelj na deželi v tem pravcu udeležuje. Današnji časi

XIII. glavna skupščina

Jugoslovenskega učiteljskega združenja bo 19., 20. in 21. avgusta 1933

A. Predhodni posli.

I.

Po čl. 86. poslovnika je določena seja glavnega odbora za soboto 19. avgusta 1933. od 11. do 13. ure. Vršila se bo v mali dvorani Sokolskega doma na Taboru v Ljubljani.

Tej seji prisostvujejo kot člani: vsi člani izvršnega odbora iz Beograda, vsi predsedniki sekcij in vsi po čl. 22. pravil izvoljeni člani.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnje seje glavnega odbora.
2. Dogovor o delu na glavni skupščini.
3. Predlogi in vprašanja za skupščino.

II.

Konferenca glavnega odbora in delegatov 19. avgusta 1933. od 15. do 18. ure.

Dnevni red:

1. Oddaja pooblastil tajništvu.
  2. Dogovor glede volitev skupščinskih odborov.
- Konferenca bo v veliki dvorani Sokolskega doma na Taboru v Ljubljani.

B) Glavna skupščina.

Dnevni red:

Prvi dan 20. avgusta dopoldne.

Začetek ob 9. uri.

1. Otvoritev skupščine.
2. Izvolitev šestih tajnikov, treh overovateljev zapisnika in vseh odborov.
3. Predavanje g. dr. Nikole M. Popovića, rednega profesorja univerze v Beogradu: »Filozofsko pedagoški značaj psihoanalize.«
4. Polaganje vencev pred spomenik kralja Petra I. in pred spomenik dr. Franceta Prešerna.

Popoldne.

Začetek ob 16. uri.

1. Čitanje zapisnika.
2. Poročila verifikacijskega in ostalih odborov.

Drugi dan 21. avgusta dopoldne.

Začetek ob 9. uri.

1. Nadaljevanje poročil posameznih odborov.
  2. Sprejetje resolucije.
- Glavna skupščina se bo vršila v veliki dvorani hotela Union v Ljubljani.

Navodila.

1. Zaprošena je četrtinska vožnja za člane združenja.
2. Poleg delegatov smejo prisostvovati glavni skupščini tudi člani združenja. Pri vходу v dvorano bodo morali pokazati svojo uradniško legitimacijo in člansko izkaznico.
3. Delegati bodo v parterju, ostalo članstvo pa na galeriji.
4. V Ljubljani je organizirala sekcija za dravsko banovino poseben odbor za stanovanja in prehrano. Stanovanje bode:
  - a) v hotelih (restavracijah) za 24 ur od 25 do 40 Din;
  - b) v privatnih hišah za ceno od 15 do 30 Din;
  - c) v internatih po ceni od 10 Din;
  - č) v drž. Učiteljski šoli po 2 Din za noč.
 Kdor bo stanoval tu, naj prinese s seboj primerno odejo.
- d) Vsak član združenja, ki želi, da se mu preskrbi stanovanje, naj javi z dopisnico na naslov: Jugoslovensko učiteljsko združenje, sekcija za dravsko banovino v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6, nastopne podatke: a) kako stanovanje želi; b) za katere dni; c) s katerim vlakom dospe v Ljubljano; č) kdor ne pride sam, naj javi spremstvo. Vsak član, ki zahteva stanovanje, naj javi točno adresu: kraj, srez in banovino. S prijavi hitite!
- e) Na glavnem kolodvoru v Ljubljani bo posloval stalno odbor za stanovanja že od 18. avgusta dalje. Nanj naj se obračajo vsi takoj, ko dospejo v Ljubljano.
5. 19. avgusta ob 20.30 bo koncert Učiteljskega pevskega zbora v veliki dvorani Sokolskega doma na Taboru. Po koncertu bo na letnem telovadišču prosta zabava.
6. Po skupščini 21. avgusta bodo razni izleti po dravski banovini. O prostem času bo razgledavanje kulturnih ustanov v Ljubljani. Vse podrobnosti bodo razvidne iz brošure, ki jo bo lahko dobil vsak udeleženeec.

III. banovinska skupščina

Jugoslov. učitelj. združenja, sekcije za drav. banovino v Ljubljani

se bo vršila v dneh

17. in 18. avgusta 1933

v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti v Ljubljani.

Spored:

Dne 17. avgusta:

1. Ob 9. uri: Verifikacija delegatov pred vhomom v zborovalno dvorano.
2. Ob 10.30 uri: Otvoritev skupščine.
3. Volitev odsekov.
4. Tajniško poročilo.
5. Račun za poslovno leto 1932./33.
6. Ob 16. uri: Seje odsekov na učiteljski šoli v Ljubljani.

Dne 18. avgusta:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročila odsekov.
3. Poročilo nadzornega odbora.
4. Proračun za poslovno leto 1933./34.
5. Resolucija.

Legitimacij za banovinsko skupščino sekcija ne bo razpošiljala. Sreska društva naj izdajo svojim delegatom sama primerna potrdila, ki bodo veljala tudi za glavno skupščino. Brez potrdil delegati ne bodo overovljeni.

Delegati, javite se za stanovanje, da ne boste ostali brez njega, ker že prihajajo številna naročila iz drugih banovin za glavno skupščino! Upoštevajte navodila v vabilu za glavno skupščino!

Jugoslovensko učiteljsko združenje, sekcija za dravsko banovino v Ljubljani, dne 26. junija 1933.

Ivan Dimnik, s. r. predsednik.

Jos. Kobal, s. r. tajnik.

zahtevajo celega človeka in učitelj je vsepovsod na deželi ona osebnost, ki da inicijativno za gospodarsko in zadržno delo. Ne smemo pa misliti, da smo s tem tečajem že nekak univerzus. Ne — tukaj smo dobili neke temelje in smernice za nadaljnjo samoizobrazbo. Zato delajmo v tem pravcu naprej in se izobražujmo, da bomo nastopili popolni, kadar bo prišla potreba.

Nato je povzel besedo g. vodja tečaja ter je v lepih besedah orisal pomen zadržno gospodarskih tečajev, posebno pa še letošnjega, ki mu je pridružen idejni del. Tu bodo predavali naši strokovnjaki in znanstveniki o državljski vzgoji, o službi kmetijske šole itd. Ta tečaj je nekaj novega in zanimivega ter ima semkaj dostop vse učiteljske dravske banovine. Gospod predsednik sekcije je poudarjal potrebo za organizacijo učiteljev zadržnih delavcev, ker le na ta način bomo s skupnimi cilji privedli naš narod do blagostanja. Učitelji pa naj se pridno udeležujejo tudi predavanj v idejnem delu tega tečaja, ker bodo tukaj zadobili mnogo koristnih nauk, potem katerih bodo še uspešneje delovali za procvit našega naroda. Predvsem je poudarjal pomen prvega dne, kjer bo predaval gospod pomočnik bana dr. Pirkmajer o

državljski vzgoji, ki je pri nas zelo potrebna. Naši bratje na severu so v tem pravcu storili že mnogo z raznimi izobraževalnimi tečaji za šolsko mladino in za šoli odrasle državljske. Zato se udeležujmo tega tečaja vsi in skušajmo vzgajati mladino v jugoslovanskem duhu tako, da bo ta prežeta z ljubeznijo do vladarskega doma in do svoje države, močne Jugoslavije. Izmed drugih referentov sta govorila tudi zastopnik Zveze slovenskih zadrug g. tajnik Smodiš in revizor Šifrar, ki sta naglašala, da je učiteljsvo oni faktor, ki ima kulturo naroda v rokah. Njihov referat je bil namenjen organizaciji zadrug, ki naj se ustanovi le tam, kjer so za to dani pogoji. Ustanavljanje zadrug, ki bi le životarile in bi kmalu ugasnile, je brez pomena. Učitelj naj torej v tem zmislu dela počasi, pripravljaj temelje in končno ustanovi — vsaka naglica bolj škoduje nego koristi. Končno je še deklariral tovariš Kotnik lepo sestavljeno pesem, s katero je opisal posamezne predavatelje in je vzbudila aplavz smeha.

Tako se je razvil lep družabni večer, ki je potekel v najvišjem tovarištvu in slogi. Še dolgo se bomo spominjali tega tečaja, posebno, če nam bo dana prilika, da bomo svoje znanje nudili svojemu narodu. K.

Josip Ribičič:

O časopisu za mladino

V zadnjih številkah Učit. tov. so trije tovariši sprožili debato o mladinskem časopisu, oziroma o potrebi reorganizacije Našega roda v aktualno smer. Končno besedo, nele glede načelne strani, temveč tudi glede podrobnosti, bo morala pač izreči skupščina. Kajti zdi se mi, da tiči bistvo zadeve vendarle v ugotovitvi, kako realizirati načelo, za katerega smo vsi: dajati mladini v roke čtivo trajne in vzgojne vrednosti, ki temelji na življenju. Če nam bo časopis, natrpan dnevnih dogodkov, dal tako vrednost, o tem dvomim. Pred menoj leži češki časopis, ki ga tovariš Vranc omenja v svojem članku. Sestavljen je iz samega drobiža, važnega za presojo markantnejših svetovnih dogodkov, ki zanimajo mladino, ali ki bi mladino morali zanimati. Tedaj nekak pregled svetovnih dogodkov, ki so se izvršili v teku enega tedna. Aktualnost je vsekakor tu, resnično življenje tudi. Vzgojne plati in resničnosti življenja pa ni nikjer. Tedaj je prepuščena šoli. Kajti le izjema med mladino si bo znal izluščiti iz lista to, kar pravi tov. Vranc povsem pravilno, »resničnosti življenja«.

Kolikor sem informiran, je med slovenskim učiteljskim mnogo tovarišev, ki zbirajo take aktualne dogodke iz dnevnega časopisja, da ga v šoli uporabljajo kot iniciativno snov za pouk. In prav gotovo uspešno. Na žalost se tak pouk ne vrši povsod, temveč le malokje. Nastane vprašanje, ali bi mladinski časopis služil le tem? Brez dvoma, ker bi jim olajšal delo z zbiranjem gradiva. Ali bi pa služil večini? Mislim, da ne. Kajti godilo bi se s časopisom isto, kar se je ponajveč godilo z našim rodом, ki je bil predan mladini, da ga prebavi. Od golih vesti in novic, pa naj bodo še tako zanimive, ne bo imela mladina koristi, če niso izbrane po gotovem načelu in če niso oblečene v tako ali tako tendenco. Kakšna bodi ta tendenca?

Vsako drugačno poročanje bi pri nas bilo kaotično in brez zmisla, ker bi list — mesečnik prinašal vesti, ki so jih otroci čitali ali izvedeli že pred tedni.

Mislim tedaj, da bi pri nas mladinski časopis ne dosegel uspeha, ki si ga obeta idealizem njegovih propagatorjev.

Propaganda za mladinski časopis je izzvala tudi konstatcijo, da Naš rod s svojo preliterarno vsebino ni dovolj sodoben. Ta

trditev se mi zdi napačna. Res, da ni Naš rod prinašal sodobnih novic in vesti, ali prinašal je članke in črtice in opise, ki so se najbolj bližali notranjemu prepričanju uredništva. Mislim, da ga ni članka, iz katerega bi se ne dalo izluščiti sodobno zrno. Če bi literarna dela ne imela te vrednosti, potem lahko mirno trdimo, da niso ne Tolstoj, ne Gorki, ne Cankar, ne cela vrsta drugih ničesar storili za prevzgojo človeštva.

Res je, nekaj se da storiti. Naš rod naj bi prinašal literarno obdelana dela, ki jim je iniciativnost izšla iz dnevnih svetovnih dogodkov. To realizirati je bil moj namen od vsega začetka. Priznati moram, da se mi ni posrečilo, ker nisem mogel dobiti za to trudnikov, ali ker niso trudniki dovolili, da se jim diktira snov.

Zadovoljiti sem se moral s tem, da sem skušal dati vsaki številki Našega roda časovno in sodobno razporejenost. Sodba o tem, če se mi je to posrečilo ali ne, ne gre meni.

Ali vsa debata, pro in kontra, se mi zdi brez haska, ker ne prepriča nobenega in bi ne dovedla do konkretnih sklepov. Zaradi tega si dovolim staviti ta predlog:

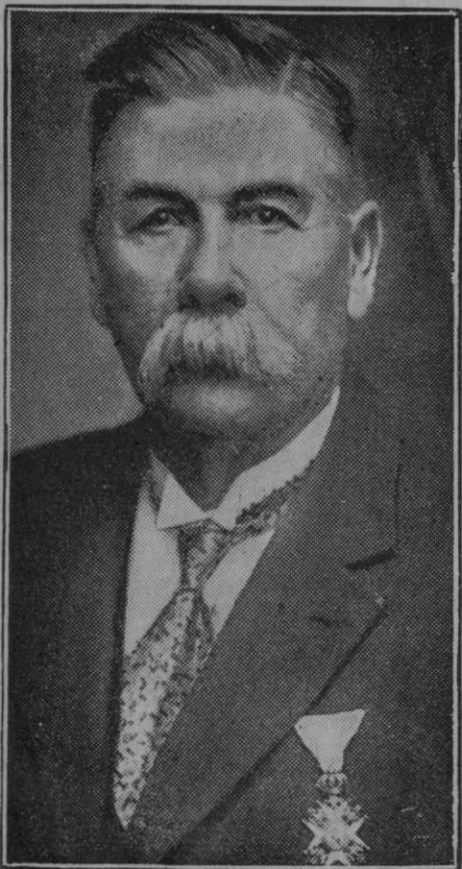
Naš rod je tu v vsej svoji pozitivnosti in negativnosti; naj še propagatorji mladinskega časopisja sestavijo vsak zase eno številko lista, kakor si ga oni zamišljajo. Za to naj si vzamejo svetovne dogodke n. pr. od 1. do 15. avgusta t. l. Literarni odsek skupščine naj te načrte pregleda ter se izjavi, ali bi kazalo Naš rod tako preurediti, ali celo izdajati časopis poleg Našega roda. Mislim, da pridemo le na ta način do jasnosti. Prosim tov. Vranca, Žerjava in Tratarja, da to store v dobro stvari.

Poslovne ure

so med glavnimi počitnicami pri sekciji J.U.U. vsak dan dopoldne od 9. do 12. ure

NA DELO ZA NAŠEDOMOVE!
VSA NAROČILA POTOM UGP.

Anton Likozar †

Jeseni leta 1892. sem nastopil prvo svojo učiteljsko službo v Budanjah pri Vipavi. Takrat je bila tam enorazrednica, v njej 136 otrok. Takoj prvi dan, ko sem stopil v učilnico, me je obšla tesnoba, ker nisem vedel, niti kaj niti kako. Uradni spisi, učni načrt,

pouk v oddelkih na taki šoli s tolikim številom otrok — neznan, predaljna dežela! Ali naj pobegnem? Ne! Bila sta pred mano Legat in Rustja (kakor pravi kronika), pa bom vztrajal tudi jaz.

Vrgli so me v globok tolmun; sedaj plavaj!

V Postojni so vladali na glavarstvu šolstvu glavar Gozani, komisar Štefan Lapajne in nadzornik Thuma. S to gospodo sem se seznanil v Postojni, ko sem se jim predstavil, preden sem sedel na poštni voz, ki me je potegnil v Vipavsko dolino. Sami vljudni in prijazni gospodje!

V Vipavi je vodil štirirazrednico Skala, v učiteljskem zboru je bil tudi Karel Wider, bister in napreden učitelj, po službi štiri leta starejši od mene. Na Šlapu je učiteljeval Punčuh, v Št. Vidu Rudolf, na Planini Dolenc, v Šturjah Perne, na Ustju moj beli rojak Kambič (tam je bil za župnika takisto moj beli rojak Metličan Mavrič.)

S temi tovariši smo se kaj kmalu pobilje spoznali in sprijateljili. Pri njih sem iskal navsvetov in navodil za svoje početniško delo v šoli, posebno vneto in vztrajno sva razpravljala o vseh mogočih pedagoških, metodičnih in didaktičnih vprašanjih z Widrom, ki me je najmanj enkrat vsak teden obiskal v Budanjah. Ze takrat sva se ukvarjala z utopijo — kakor jo je imenoval Wider — šolskega lista, ki danes zopet tako živo zanima nekatere mlade tovariše. Komur se hoče, naj prelista predvojne letnike Učit. tovariša, kjer mu bo lahko dobili Widrov podlistek o tej utopiji! A uspeh teh početnih razmišljanj in bodočih proučevanj elementarnega šolstva — Widrova prva čitanka (Moje prvo berilo).

Ko so mi iz Ljubljane pripeljali v Budanje posteljo, omaro, umivalnik, mizo in stol, sem si uredil sobico v pritličju šolskega poslopja in sem planil v deročo strugo šolskega življenja z živahno ognjevitostjo in s čisto svežim navdušenjem. Vsakega prvega v me-

Splošne vesti

UPORABA RAČUNICE V I. IN II. RAZREDU V JUGOSLAVIJI

Učni načrt za osnovne šole od 6. oktobra 1927., O. N. br. 45.131 sicer v pripombi k računskemu pouku točno določa, da za I. in II. šol. l. ni uporabljati knjig za računstvo, toda pogled v prakso pri nas in v pedagoški svet drugih narodov nam kaže, da uporabljajo drugi narodi tudi na teh stopnjah računske vadnice in imajo v tem oziru mnogo prav ličnih in dobrih računskih knjig.

Tudi pri nas je ministrstvo prosvete že po gornjem določilu in po zabrani računice odobrilo računske knjige za I. in II. šol. l. in to Lavtarjevo »Računsko početnico za I. razred osnovnih šol«, ki je najmodernejša, kar tiče metodično-didaktične strani ter odlično opremljena s slikami v barvotisku, tako da prekaša enaka inozemska dela in smo Slovenci lahko ponosni na svojo računico. Enako je leta 1929. odobrilo ministrstvo prosvete Beerovo »Računsko vezbenico«, ki je izšla v Zagrebu v srbohrvatskem jeziku ter je istotako moderna.

Naša država je tvorila edino izjemo v pedagoškem svetu glede zabrane računice v I. in II. šol. l. in še ta zabrana je bila s prakso in odobritvijo računice po zabrani — prelomljena, ker je tako zahtevala neobhodna potreba.

Moderna pedagogika se sicer poslužuje v prvih razredih računov in nalog iz lastne kombinacije in najbližje okolice in uporablja predmete iz vsakdanjega življenja ter usmerja pouk v pravec, da pride čimbolj aktivno duševno delo učencev do veljave, toda Lavtarjeve računice temu principu prav nič ne škodujejo. Nasprotno, prav Lavtarjeve računice so sestavljene in odgovarjajo najmodernejšim principom delovne šole ter princip samodelavnosti učencev in razvoj razuma prav posebno pospešujejo. V tem se razlikujejo Lavtarjeve računice od drugih, in smo lahko zadovoljni, da smo dobili »Računsko početnico« za I. šol. l. od Lavtarja v najmodernejši izvedbi, računica za II. šol. l. je še v stari nakladi, a bo v kratkem prirejena nova izdaja v izpopolnjeni obliki, za novo šolsko leto pa izidejo v najmodernejši predelavi Lavtarjeve računice za III. in IV. šol. l. osnovnih šol, ki so že odobrene od ministrstva prosvete. Enako je pred končno odobritvijo Lavtarjeva računica za višjo narodno šolo, ki odgovarja popolnoma učnemu načrtu za višjo narodno šolo ter se odlikuje po izbiri računov in odgovarja smeri kmetijskih, obrtnih in trgovskih potreb pouka.

V zadnjem času se je pa pričelo ventilirati vprašanje, da zopet odpade v učnem načrtu za osnovne šole pripomba glede računice v I. in II. šol. l., ker se iste fakično uporabljajo in ker so potrebne. Predvsem so potrebne kot pripomoček za vajo. Ako vzamemo za primer samo Lavtarjevo Računsko početnico za I. šol. l., je knjiga tako lepo in moderno sestavljena in opremljena, da se bo priljubila vsakemu učencu, ki bo nehoti posegel doma po njej, bo pregledoval slike in štel predmete ter si utrjeval obravnavano snov iz šole. Otroku se vzbudi zanimanje do računskega pouka. Zato ne bi bilo pametno opustiti to pobudo pri vaji in ni odklanjati računske vadnice za I. in II. šol. l.

Kot snov so za računstvo v knjigi vzete slike, ki rišejo opravila in predmete, s katerimi prihajajo učenci v dotiko v vsakdanjem življenju in ki se obravnavajo tudi pri nazornem pouku. Številčne podobe s pikami iz starih računov zamenjuje Lavtarjeva računica s predmeti iz vsakdanjega življenja, ki jih otrok nehoti našteva, prišteva, odšteva in dopolnjuje. S tem mu da pobudo za štetje, prištevanje, odštevanje in dopolnjevanje na pred-

metih iz svoje okolice. Učna snov točno odgovarja učnemu načrtu.

Iz vidika pa ne smemo izpustiti tudi drugih momentov, ki govorijo za uporabo računice v I. in II. šol. l. To je prihranek na času za napisovanje domačih vaj, a vse večjega obzira je vreden pomislek glede potrebe knjige pri pouku v oddelkih, t. j. pri direktnem in indirektnem pouku v istem razredu. Tu znači računska vadnica znaten pripomoček, ker bi sicer moral učitelj sam napisovati naloge za učence, ako jih hoče zaposeliti ter obravnavati z drugimi oddelki drugo snov. V tem primeru je tudi računska knjiga za I. in II. razred učitelju neobhodno potrebna ter je pogrešno, če se je ne uporablja tudi na teh stopnjah. In takih šol je v državi največ, saj je v dravski banovini 169 enorazrednic in 179 dvorazrednic, t. j. nad tretjino vseh narodnih šol v banovini. Ze iz tega razloga se računice iz I. in II. šol. l. ne sme izključevati.

Še bolj potrebna je računica za II. šol. l. in to z ozirom na učitelja, ker učni načrt le v glavnih obrisih označuje učno snov in le učitelj — star praktik lahko poučuje brez računice, dočim je računica posebno učiteljskemu začetniku neobhodno potrebna. Sama navodila iz didaktike računstva mu v praksi ne morejo služiti. Brez računice, ki so jo sestavili stari praktiki in dobri metodiki, se lahko dogodi, da ostane mnogo snovi podrobno neobdelane, kar zmanjšuje učne uspehe in sistematično delo pri računskem pouku v osnovni šoli.

Ni zadnji razlog za uvedbo računice v I. in II. šol. l. ta, da ostanejo učenci neveščji v uporabi računice pri čitanju tiskanih števil in računov v III. šol. l., ako se računica v I. in II. šol. l. popolnoma odklanja. Kakor je treba pri čitanju vaditi in početi s pisanjem in čitanjem od abecednika naprej in vsako leto z vajami utrjevati gladko uporabo spajanja pisanih in tiskanih črk, je isti princip veljaven za številke. Ne pa, da učence tiskanih števil ne vidi do tretjega razreda druge nego na ulici in doma ter ne vidi operacij z njimi. Ta prehod iz II. šol. l. v III. šol. l. je psihološko vzeto, neprirodno. Ako učitelj ne uporablja računice v I. in II. šol. l., sigurno opazi v III. šol. l. težkoče in izgubo časa pri uporabi računice šole na tej stopnji.

Ze ti razlogi zadoščajo, da se izrečemo za uporabo računice v I. in II. šol. l. in da jih tudi na tej stopnji uporabljamo!

— Poročilo o idejnem delu gospodarsko-zadržnega tečaja priobčimo v prihodnji številki »Učiteljskega tovariša«.

— V uvodni in metodični tečaj, ki bo na Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru, so bili sprejeti naslednji gg. učitelji: Iglar Rajko, učitelj, Slovenjgradec; Horvat Janko, šol. uprav., Kapca; Janko Alfred, šol. uprav., Gor. Sušice; Groznik Jože, učitelj, Hrastnik; Kerbler Simon, šol. uprav., Ptujška gora; Sokol Adolf, učitelj, Limbuš; Jankovič Josip, učitelj, Kostanjevica; Kržišnik Alojzij, šol. uprav., Preska; Moder Janko, šol. uprav., Trbonje; Zor Miro, učitelj, Sv. Peter, p. Moste pri Ljubljani; Kocbek Jožef, učitelj, Sv. Bolfenk na Kogu; Belec Ivan, šol. uprav., Križevci pri Ljutomeru; Čuk Franjo, učitelj, Radeče pri Zidanem mostu; Serajnik Joško, šol. uprav., Dovje; Klun France, učitelj, Zagorje ob Savi; Saunig Kazimir, šol. uprav., Liboje; Podobnikar Pavel, šolski uprav., Podlipa pri Vrhniku; Kotnik Franc, učitelj, Velika Nedelja; Smeš Leopold, šol. uprav., Šmarje pri Jelšah; Gallob Rudolf, šol. uprav., Mežica; Kogelnik Franc, šol. uprav., Muta; Kozar Franc, šol. uprav., Veržje; Šnuderl Ljudevit, učitelj, Ravne pri Šoštanj; Škafar Ivan, učitelj, Tomišelj; Koglot Josip, šolski uprav., Kruplivanik; Šavli Andrej, šolski

kupi za svojo gostilnico vina pri budanjskem županu Ferjančiču in pri predsedniku krajevske šolskega sveta Fabjaniju. Kankelj ga je povabil, naj gre z njim. In glej, sedaj sem tukaj. Zbrani so pri Ferjančiču in čakajo na naju. Pojdi!

Moja glava kot panj — s tako bučo ne morem nikamor! Sedi malo in popij čašo vina pri meni!

Tako sva se srečala z Likozarjem prvič v življenju: gori v vipavskih Budanjah, ki so se parile v solčnih valovih in so se iz njih raztekale ceste na vse strani v viharje in borbe bodočega življenja!

Od takrat do danes — več kot štirideset let! Nešteto krat sva se sestala v tej dobi, ki znači v zgodovini učiteljskega stanu in za naše osnovno šolstvo popolno preobrazbo, preokret od temelja do vrha, vzlet navzgor, stanovsko emancipacijo in uveljavljenje stanovskega ugleda in vzgojnega dela v nacionalnem in državnem življenju!

Brez števila je bilo sestankov, sej, zborovanj, shodov in predavanj, kjer smo navdušeno, pogumno, samozavestno in moško utemeljevali in branili pravice stanu in ugled šolstva, se borili za kos kruha, za svobodo šole, odbijali napade, ki so grmeli na nas od vseh strani, zvesto stali drug ob drugem, tesno naslonjeni drug na drugega, trdno in junaško odločeni, da vztrajamo vsi kot en mož do zmagovitega konca!

Ljubljana, Maribor, Novo mesto, Postojna, Kranj, Radovljica, Celje, Pulj, Gorica, Trst — vsi ti kraji so le postaje križevnega pota, ki smo ga hodili, so tabori neustrašene naše vojske, so znameniti podvigi globoke nacionalne in stanovske zavednosti, ki je pretresala naše duše in jih navdajala s pogumom in smelostjo, da se nismo nikogar bali in da nismo pred nikomer uklanjali tilnika.

Viharni časi — krasni časi! Ziveli smo v neprestani napetosti vseh moralnih in fizičnih moči, v skrajnem premagovanju ogromnih težav in zaprek, v pobijanju ovadb, kle-

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana — Frančiškanska ulica 6

uprav., Predanovci; Škerget Karol, šol. uprav., Zemanjce; Močnik Ivan, šol. uprav., Libeliče; Tomažič Božidar, šol. uprav., Zetale; Mehora Drago, šol. uprav., Krašnja; Zupančič Drago, šol. uprav., Št. Vid nad Valdekom.

— Povprečno število osnovnih šol v Jugoslaviji. V 31. številki »Učiteljskega tovariša« je bilo objavljeno v poročilu o ekspozeju prosvetnega ministra v narodni skupščini ob priliki proračunske debate pod naslovom »Nesorazmernost prosvetnega stanja med pomembnimi kraji v naši državi«. Na 1 milijon prebivalcev pride približno 500 osnovnih šol. Večina prebivalcev naše države se bavi s poljedelstvom in za to kategorijo prebivalstva bi bilo to število šol normalno. Imamo pa tudi take primere, da prideta na 1,5 milijona prebivalcev komaj 1—2 šole! Radi jasnosti je treba popraviti, da pride v naši državi povprečno na 1 milijon prebivalcev 5000 osnovnih šol, torej 1 šola na 200 prebivalcev, v izjemnih razmerah pa jedva 2000 osnovnih šol na 1,5 milijona prebivalcev t. j. na 750 duš 1 šola. (Glej 60. številko »Narodne prosvete« 1933!) aš.

— 25. letnica mature. Tovariši, ki smo po maturi na ljubljanskem učiteljskem letu 1908. odšli vsak za svojim življenjskim poklicem, praznujemo to leto petindvajsetletnico. Za dvajsetletnico smo se zbrali v Celju in za 25. letnico se tudi spodobi snidenje, in sicer kdaj in kje? Po razgovoru z nekaterimi tovariši bi bilo morda primerno, da se sestanemo v Ljubljani drugo nedeljo v avgustu, to je 13. Obiskali bi grob prerano umrlega tovariša Slavka Cepudra na Hrušici, nato pa bi poiskali dogovorno primeren miren kotiček, da odložimo za par uric skrbil življenja in se porazgovorimo o doživljenih preteklih let. Tovariši, ako soglašate s predlogom, sporočite po dopisnici na naslov — tov. Urbančič Anton, Ljubljana, prosvet. oddelek kr. banske uprave.

— 35 letnico mature bomo obhajali maturanti obeh ljubljanskih učiteljskih medbanovinsko in glavno skupščino v Ljubljani v petek 18. avgusta t. l. Svečana revija sivih glav bo pri Nacetu na Šmartinski cesti od 19. ure naprej ob navzočnosti naših gg. profesorjev, ki jih s tem prav iskreno vabimo. Vabljeni pa so seveda tudi vsi družinski člani(-ice) ter celokupno vodstvo JUU. Mohorčič, Šijanec, Ravniher, Legat.

— Tovariši! Vsi tisti, ki ste maturirali l. 1913 v hiši št. 13 v Mariboru, se vabite, da se udeležite sestanka dne 12. avgusta ob 10. uri pri Orlu. Tone — Fric.

† Martin Brinšek, upokojeni nadučitelj, je umrl v Ljubljani 21. t. m. Pokojni je bil markantna osebnost in poznan narodni delavec. Vse njegovo življenje je bila borba za nacionalne pravice. Zavednemu šolniku časten spomin!

† Franc Praprotnik. V visoki starosti 85 let je umrl v Mozirju upokojeni nadučitelj Franc Praprotnik. Pokojnik je bil poznan in spoštovan v vsej Savinjski dolini pa tudi daleč naokrog kot vzoren učitelj in navdušen sadjar. Vzgojil je celo vrsto vnetih sadjarjev. Razvoj sadjarstva v Savinjski dolini, posebno okrog Mozirja, je zasluga pokojnega Praprotnika. Preostalim naše globoko sožalje!

— Velika skupščina CM družbe se vrši letos 10. septembra v Ptuj. Ob tej priliki bo proslava 25 letnice septemskih dogodkov in ustanovitve ptujskega Sokola ter 25 letnica našega nacionalnega prerojenja.

vet, podtikanj in denuncijacij, da se moramo danes, ko se oziramo od Likozarjevega groba v to dobo nazaj, čuditi, od kod tolika odpora in bojevitost!

Od kod? Iz globoke vere v ideale resnice in pravice, iz vere v zvestobo tovarištva, iz vere v socialno pravičnost, iz vere v zmogljivo moč morale in poštenja, iz vere v veliko poslanstvo nacionalno fanatičnega in do izčrpanja požrtvovalnega narodnega učiteljskega brez te vere ni bilo, ni in ne bo učiteljskega, kakršnega neogibno potrebuje narod in domovina.

Vseh teh borb in iz njih izviračih zmag se je udeleževal in jih je bil deležen pokojni Likozar. Stal je v naših vrstah s kremenitimi svojim značajem, ki je bil izklesan iz gorenjskih skal, in s široko svojo dušo, ki je bila blagorodna kakor plodovita gorenjska njiva.

Njegov značaj — nekako zunanji lik njegove osebnosti, na oko trd, nedostopen, sam iz sebe zgrajen kakor kamen, a znotraj kakor pšenični kruh, ki je spečen ob žerjavici ljube domačije, da si ga odlomi, kdor išče pomoči.

Posebno intenzivno se je ukvarjal z gospodarskimi vprašanji in se je v nekaterih panogah narodnega gospodarstva pospel do uglednega praktičnega strokovnjaka. Starejši tovariši vedo, da je pred vojno priobčeval v tem listu vsak mesec navodila za šolske vrtnarje. Našim čebelarjem je predaval nestetokrat in jim z demonstracijami ob uljnjakih odkrival tajnosti in skrivnosti iz kraljestva »zlatih muh«. V dolgi vrsti učiteljev narodnih gospodarjev stare generacije je stal Likozar na prav vidnem mestu, prvi med prvimi.

V Ljubljani so ga postavili na razna mesta v občinski upravi in v dobrotvornih društvih. Pospel se je do uglednega položaja v javnem življenju, a najpogostejšo delavnost je razvijal na dolenski strani, kjer je bil dolgo let bližnji sosed pokojnemu dr. Ivanu Oražnu, ki je odpiral na svojem Zelenem hri-

— Šolskim vodstvom vljudno sporočamo, da bo za šolsko leto 1933/34. izšla nova izdaja splošno znane in zelo priljubljene Slovenske jezikovne vadnice za združeni pouk v slovnici, pravopisu in spisu I. del. Knjižico sta po novem učnem načrtu popolnoma nanovo

KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE Ljubljana — Frančiškanska ulica 6

priredila dr. Janko Bezjak in Drag. Pribil. S tem bo vrsta teh učbenikov (1.—5. zvezek) spet izpolnjena. Šolska vodstva prijazno vabimo, da naročajo knjižico že sedaj, dobila jo bodo pa pravočasno pred pričetkom šolskega pouka. — Banovinska zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani.

Osebnostne zadeve

NAPREDOVALI SO UČITELJI (CE)

V V. skupino:

Farkaš Marija iz Maribora; Časl Janko iz Žiž; Kuhar Anton iz Trbovelj; Vogrinc Josipina od Sv. Antona v Slov. gor.; Erjavc Ljudmila iz Ljubljane; Salberger Mihael iz Most; Kalan Antonija iz Trbovelj.

Napredovali so v V. skupino sreski šolski nadzorniki: Merljak Franc, Gorup Josip, Karbaš Fran, Levstik Leopold, Lukežič Gustav, Potočnik Ljudevit, Pestevšek Rihard, Bezjak Ivan.

V VI. skupino:

Kristen Jožef iz Cerknice.

V VII. skupino:

Turnher Edmund iz Višnje gore; Plehan Albin iz Rake; Kapfer Lidvina iz Ljubečane; Jereb Ana iz Letuša; Malenšek Amalija iz Rake; Majer Srečko iz Vurberga; Kavčič Ivan iz Izlakov; Vodišek Alma iz Višnje gore; Kapor Marija iz Višnje gore; Tiran Ernest iz Ljubečane; Jelinčič Ciril iz Hotederšičice; Vitorji Josipina iz Brežic; Habjan Danica iz Svibnja; Fatur Julija iz Izlak; Tiran Franja iz Ljubečane.

V VIII. skupino:

Hinterlechner Vida iz Ptuj; Hrast Oskar iz Bukovšičice; Kopriva Ivan iz Zagorja.

Prevedeni in IX. skupino:

Tomažič Ljudmila iz Šmarja; Kržišnik Avgust iz Apač; Urbančič Branko iz Ribnice.

Naša gospodarska organizacija

VABILO

na izredni občni zbor »Društva za zgradbo obmorskega učiteljskega doma v Omišlju«, ki se bo vršil dne 19. avgusta 1933 ob 8. uri v Ljubljani na I. mestni deški šoli na Ledini, Komenskega ulica.

Dnevni red:

- 1.) Izprememba in dopolnitev pravil.
- 2.) Volitev odbora.
- 3.) Določitev članarine.
- 4.) Slučajnosti.

Pozivamo vse one, ki so se v društvo že prijavili, da se zbora gotovo udeležijo, vabimo pa na zbor tudi vse druge, ki se za našo stvar zanimajo.

Za odbor:

Grum Rado, s. r. Zor Miroslav, s. r.
predsednik. tajnik.

—g Članom Učit. samopomoči. V mesecu juliju t. l. je bela žena — smrt — prav krepko posegla v naše vrste in nam iztrgala 7 članov(-ic). Ti so: Anton Farčnik, Maribor, Žibert Marija, Ježica, Križ Anton, Maribor, Povše Marjeta, Ljubljana, Brišnik Martin, Ljubljana, Praprotnik Franc, Mozirje in Likozar Anton, Ljubljana. Vse posmrtnine znašajo 88.210 Din. Uprava je do zdaj izplačala 72.840 Din, vso gotovino, katero smo imeli na razpolago. Ostanek 15.350 Din bomo izplačali dedičem za zadnje smrtne primere v prvi polovici meseca avgusta t. l. — Članski prispevek znaša 36 Din (s poštnino), za zakonske pare 71 Din. Zaradi

Učiteljska knjigarna podružnica Maribor — Tyrševa ulica št. 44

visokega članskega prispevka bo v tem mesecu izpadel prispevek za podporni sklad. V ta sklad se je nabralo v mesecu juliju okroglo 11.000 Din. — Uprava vljudno prosi, da člani ne odlašate z nakazili, ker moramo izplačati zaostanek na posmrtninah, blagajna je pa čisto prazna. Zlasti večji zaostankarji naj ne pozabijo na US in naj nakažejo predpisane zneske ali vsaj nekaj tega. Prosimo!

VABILO

na IV. redni občni zbor, ki ga bo imela Učiteljska Gospodarska poslovalnica r. z. z. o. z. v Mariboru, ki se bo vršil 17. avgusta 1933., ob pol 19. uri v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani.

Dnevni red:

- 1.) Zapisnik zadnjega občnega zbora.
- 2.) Poročilo načelstva.
- 3.) Poročilo nadzorstva.
- 4.) Čitanje in odobritev računskega zaključka za l. 1932.
- 5.) Razdelitev čistega dobička.
- 6.) Izvolitev upravnega sveta in nadzorstva.

§§ 14. in 24.

7.) Slučajnosti.
Opomba: Občni zbor sklepa veljavno ob navzočnosti vsaj 2/3 članov. Ako bi tega ne bilo, se vrši 1/2 ure pozneje na istem prostoru in z istim dnevnim redom občni zbor, ki sme brezpogojno sklepati.

V Mariboru, dne 21. julija 1933.

Načelnik: Tajnik:
Anton Hren, s. r. Ivan Womer, s. r.

—g Samopomoč učiteljskih otrok v Ljubljani, reg. zadr. z om. zavezo. Vsi člani in članice boste prejeli ob koncu tega meseca položnice za 3. slučaj smrti ali doživlja. V mesecu juliju je načelstvo izplačalo odpravnino enemu zavarovancu v znesku 2210 Din. Ta znesek bi bil lahko vsaj še enkrat večji, če bi vsi tovariši(-ce), ki imajo otroke v starosti od 3. do 10. leta, te tudi zavarovali. Zato vabi načelstvo vse učitelje(-ice) starše, ki imajo otroke, da jih zavarujejo pri zadrugi. Kdor ne bi mogel plačati sprejemnih pristojbin enkrat, lahko stori to v več zaporednih obrokih. — Lavrič Pavel, načelnik.

—g Maturantje moškega učiteljskega v Mariboru iz leta 1895., zbrani na letošnjem sestanku pri tovarišu Ivanu Glinšku v Rogoški Slatini, so darovali Učit. domu v Mariboru lepo vsotico 200 Din. — Naj bi se vsi tovariši ob sličnih sestankih spominjali Učit. domov!

Gotovo mu je lepo tam zgoraj.

Kako pristržno je moralo biti svidenje z njegovimi bivšimi, ožjimi, slovenjgraškimi tovariši, učitelji-veterani Vrečkom, Schechelom, Trobejem... ko je priromal še Runov v njihov krog. Le redko se najde še sedaj tovarištvo, odkrito prijateljstvo, ki je vezalo te naše predhodnike. — Zdi se, da bodo — sproščeni vsega umrljivega — nadaljevali s »šolo v nebesih«... saj je bila šola vsakemu izmed teh naših vzornikov ne samo poklic, — kruh, ampak sveto, častno poslanstvo. Z vso dušo so se žrtvovali šoli — deci 38, 40, 43 let...

Svoj zaslužni pokoj je umrli tovariš užival ob strani svoje dobre in skrbne ženke Neže in svoje ljubljene hčerke tudi — tovarišice Albine. — Vrata njegove hiše tam v Meškovi ulici so bila vsikdar na stečaj odprta vsakomur, s toplim tovariškim čuvstvom pa je stisnil roko učitelju, učiteljici, ki jih je korak privedel v njegov dom. Globoka stanovska zavest, vkoreninjena v njegovem prepričanju, ni pompozno manifestirala na zunaj — le čutili se je dala — in prijetno je bilo z njim kramljati...

Skoro vsak dan — večer smo se zbirali pod njegovo streho »sotrpinic« v prijetni tovariški družbi. Okoli devete ure se je običajno vračal s svojih vsakodnevnih »ekskurzij« — kratkih sprehodov —. Kako je bil vesel, ko nas je videl, koliko smeha in veselega razpoloženja nam je serviral, ko je prisedel k mizi... Z mladostnim zanosom je še sam rad zarobil kako duhovito, — najbolj mu je ugajala »modrost«, porojena iz otroških ust. Srce pa se mu je tajalo v prijetnih čuvstvih, ko smo prav dobro razpoloženi zapeli kako domačo — narodno. Takrat je menda, vsaj za nekaj bežnih trenutkov, zaživel minulim časom, ko je še sam juckal in pel... Rad, silno rad je poslušal petje... Le — res blaga in nežna duša ljubi pesem... Pa mu je pozna ura že zapirala trudne veke in poslavljajo se je prosil: »Pojte, pojte še, — še...!« Kako radi smo mu ustregli. —

Učiteljski pevski zbor JUU

—p Pevci, pevke! Tečaj se vrši nepreklonno od incl. 12. do 19. avgusta. Vsi prijavljeni, udeležite se brezpogojno in točno tečaja. Ob enem vabimo ponovno vse one tovariše (-ice), ki se iz kateregakoli vzroka niso prijavili, da pokažejo svojo stanovsko zavednost in se udeležijo vaj. — Odbor.

Stanovska organizacija JUU iz društev:

POROČILA:

+ JUU SRESKO DRUŠTVO KAMNIK je zboroval 14. junija 1933. ob 10. uri v Kamniku. Udeležilo se je zborovanje 54 zborovalcev.

Oddelek za učila Ljubljana Maribor

Uvodoma je pozdravil tov. predsednik Arrigler vse navzoče, posebej sreskega načelnika g. Vouška. S kratkim nagovorom je izrazil tov. predsednik željo, da ostane gosp. načelnik še nadalje z učiteljskim svetom v stiku.

Sreski načelnik g. Voušek je razvil v daljšem govoru program izvenšolskega dela učiteljstva in zaključil svoj govor z besedami: Če bomo delovali skupno, bomo nalagali svoje delo v dober kapital, ki se bo obrestoval za narod in domovino.

Po tem nagovoru se je g. sreski načelnik poslovil od zborovalcev in obžaloval, da zaradi pomanjkanja časa ne more ostati do konca zborovanja.

Nato je predaval tov. Cenčič: »Šola in učitelj v službi etiške, nacionalne in državljanske vzgoje«. To predavanje je izzvalo mnogo živahne debate, v katero so posegli mnogi tovariši in tovarišice. Tovariš sreski šolski nadzornik Lukežič je poudaril, da bo ta tema obravnavana jeseni na sreskem učiteljskem svetu. Vsa učitelja naj zbira izkušnja, da bo imela tema korist. Situacijsko poročilo je podal tov. predsednik. Najprej se je v toplem govoru spomnil smrti ljubljene in spoštovanega tovariša Toma Petrovca, ki je bil dolgoletni predsednik in slednjič častni član našega društva. Deputacija se je udeležila njegovega pogreba in mu položila vence na njegov prerani grob, tov. predsednik pa se je v imenu društva poslovil ob grobu od dragega tovariša. V spomin pokojnega tov. Petrovca so se zborovalci dvignili s sedežev,

Nadalje je poročal tov. predsednik o zborovanju društvenih predsednikov.

Soglasno je bil sprejet predlog, da izraza društvo vodstvu sekcije v Ljubljani posebno zaupanje. Banovinske skupščine se udeležijo predsednik Arrigler in delegata tov. Primožič in Inkret, namestnici sta tov. Schubertova in Tavčarjeva. Glavno skupščino bosta zastopala tov. Cenčič in Hrovat, namestnika sta Ostanek in Primožič.

O matičnih listih je referiral tov. Mayer. Nato so se sprejeli sledeči predlogi za banovinsko skupščino:

I. Sekcija naprošamo, naj nam na mero-dajnem mestu izposluje o počitnicah eno brezplačno vožnjo na železnici po naši državi, da jo spoznamo, kar nujno potrebujemo pri pouku zgodovine in zemljepisja.

II. Matični listi in izkazi so se v praksi izkazal zelo dobri, praktični in pregledni, zato naj se zopet uvedejo.

Začetkom počitnic sem se šel k njemu posloviti. Bolezen ga je že priklenila k postelji.

»Gospod Runove, glejte, da do jeseni, ko se zopet vrnemo, ukrotite posteljo, potem vam bomo spet peli.« Pa je že sam čutil, da so mu ure štete... izgnil je svojo, že brezmočno, tresočo se roko. Narahlo sem jo stisnil pristrčno moč želez še mnogo, mnogo solnčnih dni. Svoje temne, dobrodušne oči je uprl nekam proti meni in po dolgih, neskončnih sekundah so mu ustnice govorile: »Le pojte le, — saj bom tudi jaz kmalu pel — v nebesih...«

Ni še minil teden in dopolnjeno je bilo. — Sedaj sanja večne sanje, — gotovo so mu lepe in lahke — prav gotovo!

Kako si bo odpočil...

In mi smo na počitnicah...

Glas bronja je segal globoko v dušo, ko smo se zbirali v sredo 12. t. m. popoldne pred hišo žalosti... Mrtvaške molitve so opravili 4 duhovniki, ki so s slovensko besedo polagali pokojnikovo dušo v Njegovo naročje. Moški zbor domačega pevškega društva je poglobil resne trenutke z v srce segajočimi akordi »Vigredi«. Izredno dolgi spreved je otvorila radi počitnic sicer maloštevilna šolska deca, ki ji je sledila četa gasilcev. Prav častno je bilo zastopano učiteljstvo. Od blizu in daleč so prihiteli počastiti pokojnika njegovi sivolasi tovariši — menda sošolci. Pred mrtvaškim vozom so stopali še pevci. Globoko užaloščeni učiteljski familiji in potrtnim ostalim sorodnikom so sledili zastopniki mestne občine, sreskega načelstva, sodnije, davčne in katastrske uprave ter mnogobrojni pokojnikovi prijatelji in znanci.

Ko je duhovščina opravila cerkvene obrede ob še odprtem grobu, ko je zopet zadonel »Blagor mu...«, ko so težko padale grude na rakev, ko je bil grob pokrit s svežim cvetjem, — smo se zamišljeni razhajali v svesti si, da nam bo ostal nepozabni tovariš v dolgem in svetlem spominu.

III. Zvezki državne izdaje naj se zboljšajo.

IV. Spričevala naj se popravijo v tem smislu, da bodo ustrezala posameznim kategorijam šol.

V. Navodila za sestavo proračunov in obračunov naj se pošiljajo pravočasno (maj-julij).

VI. Računska doba kr. šolskih odborov naj bi se ravnala po času državnega proračuna. (Zaključek 31. marca za prejšnje leto.)

VII. Za nepredvidene izdatke naj bi se določilo 10% proračuna.

VIII. Postavke v proračunu, ki so določene z zakonom in odredbami, naj se ne črtajo.

IX. Vsa popravila in beljenje v naravnih učiteljskih stanovjih naj izvršuje kr. šol. odbor iz rednega proračuna. O potrebi popravila in beljenja posreduje sreski šolski nadzornik ob nadzorovanju, ako bi se kraj. šolski odbor protivil izvršiti potrebna dela.

X. Teško gospodarsko stanje našega delavskega, kmetijskega in srednjega sloja vedno težje prenaša bremena izdatkov za šolske potrebščine svojih otrok. Socialno pravičnejše bi bilo, da se to breme razdeli na davčno moč vseh davkoplačevalcev, posebno onih, ki nimajo dece. Banovinski šolski odbor izdaj naredbo: Krajevni šolski odbor vnesi v postavko XI. šolskega proračuna: Šolske knjige in šolske potrebščine za otroke — vsako leto zadostno vsoto za kritje vseh šolskih potrebščin za vse učence šole. Učence naj dobi v šoli vse.

Dasi se bodo s to postavko šolski proračuni izdatno obremenili, opravičujejo ta izdatek sledeči razlogi:

1. Odpomore se siromašnim slojem in se jim odvzame težka skrb.

2. Odvzame se otrokom možnost težko prisluženi denar staršev trošiti za nepotrebne reči.

3. Da se to prakticira v drugih banovinah je več časa v občo zadovoljnost vseh prizadetih.

Ob zaključku zborovanja je želel tovariš predsednik vsem zborovalcem vesele počitnice in zaključil zborovanje.

A. Arrigler, predsednik. G. Ušeničnik, tajnica.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO MARIBOR levi breg je zborovalo 4. marca 1933. ob 10. v Nabavljalni zadrugi v Mariboru.

Od 85 vpisanih članov je bilo navzočih 66, t. j. 77.65%; 9 članov je svojo odsotnost opravičilo.

Ob 9. je bila seja upravnega odbora, pri kateri se je sestavil spored zborovanja.

Tovariš predsednik odpravi zborovanje z apelom na članstvo, naj se redno udeležuje zborovanj, kajti le 5krat na leto se grejemo v skupnem, toplen pribežališču enakih z enakimi — v našem društvu.

Nadalje se topla zavzema za omožene učiteljice in izvaja med drugim: »Vsak tovariš, vsaka tovarišica je in nam mora biti enakovredna. Ima isto izobrazbo in opravlja isto delo, zato naj uživa tudi vse pravice (Pritrjevanje.) Službena vest, ne spol, ne zakon — ustvarja zveste služabnike. — Slaba matematika je, ki hoče 500 novincem dati službe, da iz nje vrže blizu toliko mater — tovarišic, ko imamo vendar prostora in potrebujemo še nešteto učnih moči, ako: 1. šole zasede prov. oblast tako, kakor to odgovarja šol. zakonodaji in stopnji našega šolstva, 2. ako se za 30letno službeno dobo ne borimo tako, da sami služimo čez 35. službeno leto. (Pritrjevanje.)

Tov. predsednik objavi nato dopise in daje k važnejšim točna pojasnila.

Za referenta Protituberkulozne akcije se javi tov. Cvetko Franc, ki prosi, da bi mu šol. upravitelji javili iz vsakega kraja poročevalce za »Protituberkulozno ligo«.

Tov. predsednik pozdravi medtem došla gg. šol. nadzornika tov. Tomažiča Ivana in profesorja Baša Frana, ki je bil tako prijazen, da je sprejel povabilo in prišel predavati o »Zgodovinskih zbirkah za domorodni pouk«.

V odsek, ki bi sestavil »Izpremembo organizacijskih pravil«, so soglasno izvoljeni tovariši: Vauda, Cvetko Franc in Ivan, From, Mešiček in Čepe.

G. prof. Baš je v eno uro trajajočem predavanju podal navodila, kako gledati na svojo okolico in jo pravilno raziskovati, kako zapisovati vse krajevne posebnosti in znamenitosti, da bo imela kronika dobro pod-

lago in bo obsegala vse, kar je krajevno res važno.

Zbor je izrazil svoje zadovoljstvo nad lepim predavanjem, nakar je g. prof. obljubil, da bo o priliki to zanimivo snov še dalje razpredel, poglobil in strnil v zaokroženo es-loto.

Nato sprejme zbor več resolucij in predlogov, in sicer: glede omoženih učiteljic, odtegovanja kulukovine in prispevkov za Pomožno akcijo, glede učiteljskega kuriva, poenostavljenja administracije in predlaganja seznamov vsega nenačelnega učiteljstva v svrhu eventualne čim pravičnejše nastavitve po socialnem stanju posameznih prosilcev.

Zborovanje se zaključi ob 12.45 uri. Prihodnji zbor bo v soboto, dne 6. maja 1933. ob 10. uri na šoli pri Sv. Martinu pri Vurbergu.

Tajnik: Zidanik Janko, s. r.

Predsednik: Vauda, s. r.

+ JUU SRESKO UČITELJSKO DRUŠTVO V NOvem MESTU je zborovalo dne 10. junija 1933. na osnovni šoli v Novem mestu. Udeležba 59%.

Tovariš predsednik odpravi ob 8. uri zborovanje, pozdravi navzoče, posebej še novo došlo tovarišico Pajkovo. Nato poda situacijsko poročilo, ki se je tikalo preorientacije v izvenšolskem delu, dela pri SKJ, očitkov učiteljstvu pri skupščini JRKD v Novem mestu, Pastirskega lista, punktacij in manjšinskega šolstva.

Za delegate pri banovinski in glavni skupščini so bili izvoljeni: Menard Vilko in Grudnik Franc, za namestnike pa Marinč Martin in Žukovec Franc.

Prečitalo se je predavanje gosp. sreskega kmetijskega referenta Vriska. Žal se ni mogla o dobro zasnovanem in aktualnem predavanju vršiti debata, ker je bil g. referent nujno zadržan. Tovariš predsednik se je zahvalil za lepo predavanje z željo, da pride prihodnjič g. referent med nas.

V odbor vrtnarskega krožka so bili izvoljeni: Zagorc Franc, Marinč Martin, Žukovec Franc, Zen Ivan in Ivanetič Alojzij.

Predlog MM, naj se knjige izdajajo namesto koncem leta v jeseni, se soglasno od-

kloni. Zborovalci so bili ogorčeni, da se razpisujejo samo slabša mesta, vsa boljša mesta pa se oddajajo brez razpisa. — Tovariš Žukovec poroča, da bo imel rokotovorni tečaj konec avgusta. Vabilo za tečaj je že objavil med tem »Učiteljski tovariš«. — Nadalje se je vršila še debata o vrtnarski in kmetijski razstavi, na kar je tov. predsednik zaključil uspelo zborovanje.

Po zborovanju se je vršil dobro obiskan izlet na Trško goro in se s tem zaključilo v prijateljskem razpoloženju društveno poslovno leto.

Menard Vilko, s. r., Ivanetič Alojzij, s. r., predsednik. tajnik.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

FR. P. ZAJEC

izprašan optik

Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

ZELIVA ZAMENJATI MESTI NA ŠOLI

tik železniške postaje blizu mesta (4 km) s srednjimi šolami z mestoma tudi nekoliko oddaljenima od postaje v srezu Ljubljana okolica, Kamnik, Kranj, Litija. — Naslov v upravi »Učiteljskega tovarišaa«.

ZELIM MENJATI ČEDNO MESTO

med Ptujem in Ormožem, 20 minut od postaje, z učiteljskim mestom v bližini Celja. — Naslov v upravi »Uč. tovarišaa«.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani javlja bridko vest, da je zaslužni član načelstva, gospod

Anton Likozar

nadučitelj v p., ljubljanski meščan, občinski svetnik, odlikovan z redom svete Save IV. stopnje

dne 22. julija 1933. preminul

Ohranimo ga v hvaležnem spominu!

DOBRA KNJIGA JE ZLATA VREDNA!

Slovenske nemške
srbohrvaške francoske
češke angleške

in druge
knjige

šolske
znanstvene muzikalije
leposlovne revije

Šolske in pisarniške potrebščine, zvezke in noteze, svinčnike, peresnike, črnila, tuše, ravnila, šestila, barvice, čopiče, papir in še mnogo drugega nudi

KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE

LJUBLJANA
FRANČIŠKANSKA 6

MARIBOR
TYRŠEVA ULICA 44

**Naročajte
pri tvrdkah,
ki inserirajo
v našem
glasilu!**

VELETRGOVINA

F. König

Velika izbira igrač, galanterijskega blaga in gramofonov, kakor tudi žepnih predmetov in raznih kovčegov.

Damske plašče in obleke
Za gospode po meri Vam
nudi po najnižjih cenah

NOBLESSE

LJUBLJANA, GAJEVA 1, nebatičnik

Oglejte si zbirko učil

(aparator in stenskih slik)

katere je prejela

podružnica

Učiteljske knjigarne v Mariboru

UGODNOST!

Damske galoše Din 70
Moške galoše Din 75
Damski snežni čevlji Din 100
Moški snežni čevlji Din 110

ANTON KRISPER, LJUBLJANA
MESTNI TRG 26 ♦ STRITARJEVA ULICA 3

Pelikan

TUŠI ZA IZVLEČENJE

izdelujejo se skoz desetletja po lastnem postopku ter so si vsled svojih dobrih lastnosti in zaradi svoje trajne kvalitete pridobili ves svet. Pelikan tuši so lahko tekoči, odporni proti vodi in radiranju, mogoče jih je razredčiti in mešati med seboj. — Izdelujejo se v črni barvi in še v 39 raznih nijansah, GÜNTHER WAGNER — ZAGREB

F. ABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA — STRITARJEVA ULICA ŠT. 5

Nudimo veliko izbiro angleškega in češkega blaga za gospode in dame. — Krasna izbira v zastorih, posteljne preproge, pregrinjala in odeje. Pliš vzorčast in gladek za divane. — Velike preproge v plišu in linolej. — Belo blago za rjuhe in perilo v poljubnih širjavah. — Zima, perje, puh, kapok od najcenejše do najboljše vrste.

Postrežba točna in solidna.

Upravni svet in nadzorstvo Učiteljske tiskarne v Ljubljani javljata, da je zaslužni in spoštovani tovariš in sutrudnik, gospod

ANTON LIKOZAR

nadučitelj v pokoju, podpredsednik upravnega sveta, ljubljanski meščan in občinski svetovalec, odlikovan z redom sv. Save IV. stopnje

dne 22. julija 1933. ob 15. uri po daljšem bolehanju umrl.

Pogreb prebлага pokojnika je bil v ponedeljek, dne 24. julija 1933. ob 17. uri iz hiše žalosti, Prečna ulica št. 2, na pokopališču k Sv. Križu.

Časten mu spomin!